

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2020-02-25

Närvarande: F.d. justitieråden Ella Nyström och Stefan Lindskog
samt justitierådet Per Classon

Förutsättningar för etableringsjobb och vissa frågor om kontroll inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Enligt en lagrådsremiss den 6 februari 2020 har regeringen (Arbetsmarknadsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen,
2. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
4. lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift,
5. lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket,

6. lag om ändring i lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program,
7. lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
8. lag om upphävande av lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Catrine Manne Rutberg och Elisabeth Rahlén.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Allmänt om lagrådsremissen

De huvudsakliga förslagen i lagrådsremissen syftar enligt remissen dels till att skapa förutsättningar för att införa en ny form av subventionerad anställning, s.k. etableringsjobb, dels till att ge möjlighet till förbättrad kontroll av stöd och ersättningar inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

I remissen anges att den materiella regleringen av etableringsjobb kommer att placeras i förordningar eller myndighetsföreskrifter. Detsamma gäller betydande delar av den reglering som avser kontroll av ersättning för arbete i etableringsjobb och andra stöd inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

De remitterade lagförslagen ger alltså i flertalet fall inte någon ram för föreskrifterna utan kompletterar på vissa områden den kommande underordnade regleringen. Varken i remissen eller vid föredragningen har det getts någon närmare beskrivning av hur den kommande regleringen avses bli utformad. Vid föredragningen har också uppgetts att det inte ännu är bestämt vilken myndighet som

ska ansvara för utbetalningarna av ersättningen för arbete i etableringsjobb.

Mot denna bakgrund kan konstateras att den granskning som Lagrådet enligt 8 kap. 22 § regeringsformen ska göra blir begränsad och ofullständig eftersom någon helhet inte presenterats och betydande delar i det nya regelkomplexet därför inte är kända för Lagrådet. Detta får särskild betydelse för bedömningen av om förslagen är utformade så att de kan antas tillgodose de syften som har angetts och vilka problem som kan uppstå vid tillämpningen.

Förslaget till lag om skyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen

Reglerna om uppgiftsskyldighet för kreditinstitut och försäkringsgivare föreslås placeras i en ny särskild lag. Lagrådet anser att det hade varit mer ändamålsenligt att placera den förhållandevis begränsade regleringen i lagen om arbetsmarknadspolitiska program som innehåller bestämmelser om arbetsgivares skyldighet att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen för att möjliggöra granskning. I remissen föreslås dessutom att det i den lagen införs nya bestämmelser om uppgiftsskyldighet för bl.a. arbetsgivare rörande statlig ersättning för etableringsjobb.

För överblickbarhetens skull bör regler om arbetsgivares och andras skyldighet att lämna uppgifter för kontrolländamål i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten så långt som möjligt samlas i en och samma lag. De skäl mot en placering i lagen om arbetsmarknadspolitiska program av de nya bestämmelserna om uppgiftsskyldighet för kreditinstitut m.fl. som anförts i remissen (s. 44) anser Lagrådet inte har tillräcklig tyngd. Frågan bör övervägas på nytt i den fortsatta beredningen.

Beträffande det remitterade förslaget har Lagrådet följande synpunkter.

1 §

Förslaget till lag innehåller bara fem paragrafer och den föreslagna paragrafens innehåll är i allt väsentligt en sammanfattning av vad som föreskrivs i huvudbestämmelserna i 3 och 4 §§. Paragrafen framstår därför som överflödigt och bör utgå.

Som en följd av detta bör rubriken före paragrafen lyda "Definitioner".

2 §

Lagrådet föreslår att förslagets andra stycke arbetas in i första punkten i första stycket enligt följande.

I denna lag betyder

1. *kreditinstitut*: kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt ett utländskt kreditinstitut enligt den lagen om institutet har filial i Sverige, och
2. *försäkringsgivare*: försäkringsföretag enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), tjänstepensionsföretag enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag samt EES-försäkringsgivare och försäkringsgivare från tredjeland enligt lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige.

3 §

Paragrafen som avser att reglera uppgiftsskyldigheten för kreditinstitut har enligt Lagrådets mening getts en alltför oklar utformning. Det anges att institutet ska lämna uppgifter om "juridiska personers och enskilda näringsidkares förhållanden till institutet". Eftersom det är fråga om uppgifter som en tredje man ska lämna ut

och det avser ett område där det föreligger sekretess för uppgifterna bör innehållet i uppgiftsskyldigheten preciseras. I remissen och vid föredragningen har det klargjorts att det är uppgifter om löneutbetalningar som Arbetsförmedlingen har behov av i kontrollverksamheten.

Utifrån regelns kontrollsyfte ställer sig Lagrådet frågande till att den enligt ordalydelsen bara omfattar pågående anställningar. Såvitt kan bedömas borde regeln även omfatta kontroll om lön har betalats ut såväl till den som har som till den som har haft den aktuella typen av anställning. Regeln bör därför justeras i enlighet med detta.

Det är även oklart varför uttrycken juridisk person respektive enskild näringsidkare används i bestämmelsen i stället för uttrycket arbetsgivare som används i befintliga (6 §) och föreslagna (2 §) uppgiftsskyldighetsbestämmelser i lagen om arbetsmarknadspolitiska program. Eftersom uppgiftsskyldigheten avser löneuppgifter lär det föreligga ett anställningsförhållande och därmed en arbetsgivare. Lagrådet föreslår att uttrycket arbetsgivare används och i annat fall att skälet till valet av uttryck klargörs.

Lagrådet föreslår följande lydelse:

Ett kreditinstitut ska på begäran till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter som behövs för kontrollen av om lön har betalats till den som har eller har haft en anställning med ekonomiskt stöd beslutat av Arbetsförmedlingen och i sådant fall med vilket belopp. Uppgiftsskyldigheten gäller endast förhållandet mellan kreditinstitutet och arbetsgivaren rörande anställningen.

Ett kreditinstitut ska på begäran till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter som behövs för att fastställa om den som har eller har haft en anställning som avses i första stycket är innehavare av ett visst konto. Uppgiftsskyldigheten gäller endast förhållandet mellan kreditinstitutet och den anställde rörande anställningen.

4 §

Paragrafen bör utformas med Lagrådets förslag till utformning av 3 § som förebild.

En försäkringsgivare ska på begäran till Arbetsförmedlingen lämna de uppgifter som behövs för kontrollen av om den som har eller har haft en anställning som avses i 3 § omfattas av någon försäkring. Uppgiftsskyldigheten gäller endast förhållandet mellan försäkringsgivaren och den anställde rörande försäkringar som följer av anställningen.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.